

MAGYAR VERZIÓ

Budapest Bulletin

Morita Tsuneo

2022. április 6

Magyarország a "Gazprom legvidámabb barakkja" lesz?

- Magyarország beleesik a "kincstári társadalom" csapdájába

Az Orbán Viktor miniszterelnök vezette kormányzó Fidesz pártnak már a negyedik egymást követő ciklusát írják jóvá. Elosztó politikája és nacionalizmusa elnyerte a választók támogatását. A vidéki lakosság agymosásához elegendő volt a közszolgálati műsorszolgáltatás, amely nem számolt be a kormánypárti politikusok korrupciójáról, és nap mint nap támadta az ellenzéket. A közszolgálati műsorszolgáltatót kisajátította a kormánypárt, és így a Fidesz csatornájává degenerálódott. A Fidesz (KESZMA) stratégiája, hogy a közpénzeket reklámok címén a helyi médiumokba csatornázza, tökéletesen működött. A populista propaganda, miszerint "ha az ellenzék van hatalmon, akkor nem lesz több nyugdíjprémium és nem lesz több közüzemi

díjcsökkentés (rezsicsökkentés)", jól működött a nyugdíjasoknál és a vidéki lakosoknál, akik csak a közszolgálati műsorokat nézik. Mivel ez még Magyarországon is így van, nem meglepő, hogy Putyin Oroszországban a lakosság 80%-ának támogatását élvezzi.

A nagyvárosokban, köztük a fővárosban viszont nem működött a gyerekes politika, de a Fidesz számára ez egy kiszámított lépés volt. A nagyvárosok intellektuálisan művelt lakói a választóknak csak egy maroknyi részét teszik ki. A lakosok többsége nem annyira okos, így nem nehéz őket médiakontrollal és populizmussal megszelídíteni. Ha egyszer a nyugdíjasok és a vidéki lakosok az ellenőrzésük alá kerülnek, a kormánypárt meg tudja tartani a hatalmát. Ez az obskurantista politika ezúttal is bevált. De hová vezet az ilyen aljas populizmus a magyar társadalmat?

Ráadásul Oroszország ukrajnai inváziója is a kormánypártnak kedvezett. Kezdetben arra lehetett számítani, hogy Orbán Viktor miniszterelnököt keményen bírálni fogják, amiért Putyin szövetségese, de ő azonnal kijelentette: "Ez egy invázió, és mi támogatjuk Ukrajna területi integritását. A magyar kormánynak az a kötelessége, hogy Magyarországot távol tartsa ebből a háborútól". Ily módon megelőzte a kritikákat és a Fidesz támogatóinak felháborodását azzal, hogy hangsúlyozta: Magyarország érdeke, hogy kimaradjon a háborúból.

Másrészt a magyar kormány elkerülte az agresszor megnevezését azzal, hogy a „Putyin” és „Oroszország” tulajdonneveket alaposan elkerülte. Ez is a Fidesz alapstratégiája volt, és egyfajta óvatos figyelmesség Putyin elnökkel és Oroszországgal szemben.

Ez az álláspont azonban kritikát váltott ki Ukrajnából, amiért a Fidesz-kormány - szövetségeseinek, Putyinnak a bírálatát elkerülve - nemcsak szemet hunyt az orosz háborús bűnök Ukrajnában elharapózó atrocitásai felett, hanem Zelenszkij elnök kéréseit is elutasította. Orbán Viktor miniszterelnök egy általános választási győzelmi gyűlésen azzal viccelődött, hogy Zelenszkij elnökkel is meg kellett küzdenie. A Fidesz vonakodása a háborús bűnök bírálatától megnehezíti majd a háború utáni külkapcsolatokat.

Van-e jövője egy olyan Orbán-kormánynak, amely szemet hunyt a szomszédos Ukrajnában elkövetett szörnyű háborús bűnök felett, kerülte szövetségese, Putyin bírálatát, és nem Putyin, hanem Zelenszkij elnök ellen "harcolt"? Az utókor történészei fel fogják majd jegyezni, hogy Ukrajna orosz megszállásakor Putyin szövetségese, Orbán Viktor hallgatólagosan Oroszország oldalára állt, hogy az ukránok vééréért cserébe orosz földgázt kapjon. A Fidesz átmeneti győzelmére évszázadokig úgy fognak emlékezni, mint a magyar nemzet történelmi foltjára. Akár

szégyennek, akár mentségnek tekintjük, a Fidesz győzelme Magyarországnak a "Gazprom vidám barakkjává" való lealacsonyodása lesz, ami miatt az ifjú Orbán Viktor annyira aggódott. Ez a történelem paradoxona.

Az osztogató politika a felvilágosodás jelenkori változata

Magyarország azonban nem az egyetlen ország, amelyik osztogató politikára törekszik. A kortárs politikában a pénzosztogatás a politikai hatalom megtartásának fontos eszközévé vált. Különösen a politikailag elmaradott országokban magas ennek a típusú politikának a sikeraránya. Japán e tekintetben ugyancsak elmaradott ország. Japán államadóssága meghaladja a GDP 250%-át. A hatalmas államadósság ellenére a hiperinfláció még mindig nem jelent meg. Egyes demagógok azzal magyarázzák, hogy a központi bank által vásárolt államkötvények **ellensúlyozzák** a kormányzati szektoron belüli adósság-hitel kapcsolatokat, és ezért nem kell aggódni az államadósság felhalmozódása miatt. A felhalmozott adósság azonban előbb-utóbb jelentős hatással lesz a jövőbeli japán gazdaságra. A rövid távú siker nem jelent hosszú távú sikert. Az igazság egyszer mindig felszínre tör. Nem lehet egyszerűen "úgy tenni", mintha a hatalmas felhalmozott adósság soha nem is létezett volna.

A kormányzati pénzek forrását az adóbevételek képezik, és az államadósság a jövőbeli adóbevételek előlege. Ez a két igazság olyan társadalmi-gazdasági törvényszerűségek, amelyek áthatják a valóságot, akár a fejlett, akár a fejlődő országokban. Ne felejtsük el, hogy a magyarországi 27%-os áfa kulcs a legmagasabb a világon. A világ legmagasabb áfa kulcsának csökkentésével ugyanazt a hatást lehet elérni, mint amit a közteherviselés-csökkentési politikával (rezsicsökkentéssel). Az áfa kulcs csökkentése azonban nem segíti a kormánypárt hírnevét, ezért nem megfelelő a kormánypárt számára.

Idén februárban Tállai András, a Pénzügyminisztérium parlamenti államtitkára Varga Mihály pénzügyminiszter nevében Szél Bernadett képviselőnek "az áfa kulcs csökkentésével kapcsolatos kérdésére" úgy válaszolt, hogy "ha az áfa kulcs csökken is, azt a fogyasztók nem fogják érezni, másrészt az államkassza adóbevétel-csökkenést szenved el", ezért "az áfa kulcs csökkentése nem célszerű."

Már az áfa kulcs 1%-os csökkentése is ugyanolyan előnyökkel járna a háztartások jövedelmében, mint a közüzemi díjak egyéves csökkentése. Ettől azonban a fogyasztók nem érzik

úgy, hogy "a kormány jóindulatú politikája segíti a háztartásokat". Ebben rejlik a populizmus lényege. Ahhoz, hogy elnyerje az emberek támogatását, azt a látszatot kell kelteni, hogy "a kormány (király) kegyesen ad a népnek (alattvalóknak)". Csak néhány értelmiségi bírálja ezt populizmusként, az emberek többsége hálásan fogadja, és hálás a rendszer kegyelméért. Ezért hatékony a populista politika. A városi értelmiség a választók kis töredéke, a nép többsége pedig kritikátlanul és hálásan fogadja előljárói jóindulatú politikáját. Ezért még ha veszítenek is a városokban, ez nem okoz végzetes kárt a hatalmon lévő pártnak, ha vidéken elegendő szavazatot tudnak szerezni.

Az osztogató politika vagy az "adok, de engedelmessédj" politika a 19. századi felvilágosult uralkodók óta a kormányzás politikájának alapja. A szocialista társadalmakban is ez volt az alapvető módszer. Az "adok, de engedelmessédj" politika azonban még azokban az országokban is érvényesül, amelyek a szocialista társadalmakból társadalmi átalakuláson mentek keresztül. Ennek oka, hogy ezekben az országokban az "adok-kapok" elvén alapuló piacgazdaság fejlődése még mindig lassú, és a felek közötti kölcsönös egyenlőség és egyenrangú kapcsolatok fejlesztése, amely a polgári társadalom alapvető alapja, még nem emelkedett társadalmi normává.

Még az állítólag rendszerváltáson átesett Magyarországon is ugyanaz az "adok, de engedelmessédj" elv érvényesül, mint a régi rendszerben. Mielőtt az ellenzék "baloldaliként" kritizálná, a Fidesznek tisztában kellene lennie azzal, hogy populista politikája a korábbi szocialista társadalom társadalmi viselkedési elveire támaszkodik.

A kincstári társadalom csapdája

A magyarországihoz hasonló nemzetgazdaságot kincstári gazdaságnak neveztem el, amelyben a nemzeti jövedelem nagy része a kincstárban összpontosul, és újraelosztásra kerül, annak ellenére, hogy nincs fejlett piacgazdaság. A kincstári gazdaságban egy vállalkozás sikere vagy kudarca nem a piaci sikertől vagy kudarcától függ, hanem az állami támogatásoktól és a személyes kapcsolatoktól. Ebben a torz gazdaságban nem a piaci verseny, hanem a közpénzekhez való hozzáférés határozza meg egy vállalkozás sikerét vagy kudarcát. Ezért a vállalkozások szorgalmasan építenek kapcsolatokat a politikusokkal. Ez egy elmaradott gazdaság tipikus mintapéldája. Az a struktúra, hogy a politikusok maguk is közpénzeket költenek még fiaik és lányaik vállalkozásainak sikeréért is, nemcsak Magyarországon és Csehországban, hanem más volt szocialista országokban is megfigyelhető az állami bíróságokon.

Ráadásul Magyarországon, ahol a piacgazdaság ereje gyenge, a magánmédiát nem ápolják. Állami hirdetési bevételek nélkül még a léte is veszélybe kerül

Másrészt a hatalmon lévő párt úgy erősítheti meg hatalmi bázisát, hogy a közpénzek elosztása során saját támogatóit helyezi előtérbe. A sikeres vállalkozásokból származó magánrepülőgépek és luxusjachtok megosztása a politikusok és üzletemberek között szintén gyakori a volt szocialista országokban. Bár az orosz oligarchák tulajdonában lévő repülőgépek és jachtok nem olyan színvonalúak, mint a magyar politikusok által használtak, a megosztási séma ugyanaz: valamilyen reáljuttatással járó visszaosztás a közpénzek biztosításáért cserébe. Ezt a fajta kölcsönös haszonmegosztást a fejlett országokban korrupciónak minősítik, csakúgy, mint a megvesztegetést, de a volt szocialista országokban ezt nem ismerik el korrupciónak, mert maga a megvesztegetés fogalma vagy normája nem létezik, még a rendszerváltás után sem. Ezért tudnak úgy viszonyulni, hogy "Na és, mi baj van azzal, ha egy külföldi focimeccsre magánrepülőn utazunk? **Harminc éve is így mentem, jövő héten is így fogok menni.**" (Orbán Viktor miniszterelnök válasza az Országgyűlésben). Kicsit erőltetett lenne, ha azt mutatnák, hogy hátizsákkal a hátán vonatra száll Brüsszelbe, csak hülyét csinálna magából. Deutsch Tamás EP-képviselő fejéből is hiányzik a megvesztegetés fogalma, hiszen hízelegve azt mondja: "Orbán miniszterelnöknél puritánabb ember nincs. "

Ez a fajta kincstári gazdaság nem fejleszti a piacgazdaságot, ezért se nemzetgazdaságot. Emiatt az emberek jövedelmi szintje nem fog emelkedni. De ez nem zavarja a hatalmon lévőket. Amíg a nemzeti jövedelem magas koncentrációja fennmarad, addig a hatalmi bázis tovább erősödik. Ha egy társadalom egyszer belekerül a kincstári társadalom csapdájába, nehéz kitörni belőle.

Ha a közszolgálati műsorszolgáltatás és a közösségi média nagy része a hatalmon lévők kezében van, mint Oroszországban és Magyarországon, a hatalmi struktúra reformja szinte lehetetlenné válik. Ez a társadalom további degenerációjához vezetne: a pusztán kincstári gazdaságból egy komolyabb, kincstári társadalommá. A kormány (király) pénze nélkül semmit sem lehet tenni, és a társadalom egyre inkább a zsarnokság felé fog hajlani. Nem véletlen, hogy az Orbán-kormány egyre közelebb kerül Oroszországhoz és Kínához. A méretbeli különbségek ellenére a társadalmi-gazdasági struktúrájuk hasonló. Ezért minden olyan nyugati beavatkozást, amely megingathatná ezt a zsarnoki rendszert, ki kell zárni.

Így Magyarország ismét "a Gazprom legvidámabb barakkja" lesz, Oroszország igájába fogva?